

Commentarii Alberti magni

In lib. de anima.

Alio modo accipit nā substantia sōm
q̄ opponitur accidentalis nature.

Cognoscim⁹ ad scilicet q̄ corpora sūt
res per se existentes.

Inter physica corpora qdā hanc
vitam et quedam non.

Anima est potissima p̄ ipsius
quod est esse composita.

et est iporum accidentium universale subiectum
in quo ipsa accidentia habent esse: et sic nō dicim⁹ ma-
teriam sibi sicut primū in libro primo per genem
coordinatione predicabilium. Alio autē modo ac-
cipitur ipsa natura substantie: sōm q̄ expon-
tur accidentalis nature: et sic est et dicitur
substantia res p̄ se existens: et accidentes res
non p̄ se existentes: et quando sic datur sic
continet sub se materialē et formā et cō-
positū: et principaliter quidem. hec modo sub-
stantia est forma qua existit quicquid per
se existit. et secundum modo dicitur cōpositum:
tertio autem materia que non habet per se
existere in natura nisi per formam: et isti
modi sunt tres penes quae dividunt sub-
stantiam in tria. neq; exponit q̄ talis divisione
sit exposita cum non sit divisione analogia: in
si explicatio modorum quibus analogia sub se
continet quedam. Jam igitur patet aliter
duidimus huc substantiam: inter ea autem
que sunt substantiae p̄ se existentes nulla ita vi-
dentur esse sicut corpora. luct enim substantiae
separante venus sunt substantiae tamen non vi-
denter ad sensum. Omnes enī cognoscim⁹
ad sensum: q̄ corpora sunt res p̄ se existen-
tes. Inter corpora autem adhuc magis vi-
denter esse substantiae physica corpora: q̄ ar-
tificia: quia nos vidimus q̄ physica corpo-
ra sunt principia artificia corpori signa
in enim quā induat ars. accidentis est. quod
non esset nisi physican corpus sustinuerit ip-
sum: sicut patet in ligno in quo est forma
ligni que non esset nisi lignum esset: et sic ad
per se existendum principiatum artificia a
physico. Est igitur physican corpus quod phy-
sica forma ad aliquam speciem physica corpo-
reis est determinatum magis substantiale q̄ ar-
tificiale. Inter physica corpora qdā hanc
habent vitam. et quedam non habent vitam
sed alia forma determinantur ad speciem phy-
sicam. sicut elementa vel etiam conuxa can-
tum et lapides et metallū sōm sua generis.
vitam enim dicimus secundū principiū alien-
di et angendi et diminuendi: quia ista sūt
scđm que primo manifestatur vita sicut inse-
nus probabimus. Est igitur omne corpus
physicū participans vitam essentialiter sub-
stantia. in illo modo substantia quo dicimus
stām esse cōpositum. Quia vero tale cor-
pus physicū habet vitā: et habens vitā cor-
pus: nec est p̄ vitā causa vita: nō potest ē
q̄ corpus physicū sit anima: eo q̄ corpus nō
sit habens animam et vitam p̄ animam: non
est in alio a se sicut in subiecto. eo modo quo di-
cimus substantiale formam esse in subiecto:
non quidem sicut accidentis quod cū sit in aliis:
non est in eo velut quedam pars: quia anima ē
potissima pars ipsius quod est esse compositū. Ma-

gis autem corpus physicū est subiectum in illo
modo quo dicimus materialē et p̄le esse genem
tōnis subiectū primū in libro primo per gene-
rē. Constat autem q̄ etiam anima non est
composita ex anima et corpore. exportet igitur
q̄ anima sit substantia: sicut speciem et formā
dicitur esse substantiam corporis physicū
participantis potentia habitualis: hec est forma
que forma potest agere operationes vite sāc-
ra. Cum enī potentia sit duplex: una quidem ma-
terialis que est qua potest aliquid fieri: et ē
imperfecta non est alia perfectio corporis physi-
cū: vitam per talē modū potest habere a
corpore: quia tale corpus vitam non habet ne
q̄ participat vitam: licet vitam habere et par-
ticipare possit per suū transmutationem: sicut
quelque materia transmutatur ad suā formā
per generationem: sed alia est perfectio eius qdā
habet vitam: sic q̄ actiones vite exercere po-
test: et ideo secundū alii modū potentia ha-
bet vitam: qui est modū potentiae formalis si
cut dicitur scientiam esse potentē considerare
voluerit: et ignorantem considerandi habere
imperfectionem: sic igitur habemus q̄ que ex-
istunt ad illam anima distinctionem que
simpliciter et universaliiter dicit quid est alia
Est enī anima substantia que est forma cor-
poris non artificia. sed physica: et nō cuiusli-
bet physica: sed potentia habitualis vitam ha-
bentis. Capit⁹ scđm de universali anime dif-
initione que dicit quid est alia universaliiter.
¶ Hinc autem que dicta sunt possum
intelligere q̄ anima est substantia q̄
est actus: non tamen qualiter actus
naturalis: sed est huiusmodi actus quo alia
tum potest agere vite actiones: hic autem ac-
tus dicitur dupliquer sicut et in ante habi-
tus dicitur est. Ilius quidem enī est forma
dans esse simpliciter per modū habitus ques-
toris in suo subiecto: et ille est sicut scien-
tia questens in scientie. Ilius autem est si-
cuit operatio essentiale procedens ab huiusmo-
di actu: sicut actio vite procedit ab anima:
et ille est sicut considerare quod est actio sci-
entiae in actu consideratis: et manifestum
est q̄ anima est actus primus: sicut scientia
est actus scientiae: hec enim ambo qui vici-
mus actum primū et actū secundū: nō co-
nvenit quia in eo q̄ anima est actus est in
quibusdam similiis somni: et in quibusdam
similiis vigilante. Homini enim est quies
anyme ab exteriori opere sensuū: et quo ad
sensuū: ergo non potest dici q̄ ipsa semper
exercitat operationes suas. Vigilantia autē
est expansio quedam animae in exteriora opa
sensuū: et ideo si diceremus: anima universa
liter esse secundū actum: et q̄ hoc esset es-
tentia eius: contingere alia dormientia nō